

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1869

De Sancto Deodato Seu Theodato Epsicopo Confessore Viennæ
Allobrogum In Gallia Sylloge.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70595](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70595)

A *O in vita S. Emami num. 16 legitur : prope fluvium Anduræ, cui hic male substitutus est fluvius Adonis, cum hujus nominis fluvius in Gallia non sit notus.*

p *Sequentia in Vignerii exemplari non leguntur.* D
q *Quid ex tota male coherentium Actorum farragine nobis credibile et verum videatur, diximus Comment. præv. num. 7.*

DE SANCTO DEODATO SEU THEODATO

EPSICOPO CONFESSORE VIENNÆ

ALLOBROGUM IN GALLIA

SYLLOGE.

M. S.

B Sancti memoria in fastis sacris, et cultus : tempus sedis, ac obitus. E

CIRCA ANNUM
DCCVII.
In variis Sanctus hic Præsul, iisque haud recentibus

V ienna in Delphinatu Galliae civitas, ut varios in Sanctorum numerum relatos veneratur antistites, ita diem hodiernum, quo e vivis ablati creditur, S. Deodati memoriam dicatum voluit : hinc variis, iisque non ita recentibus, quamquam in genuinis Adonis ac Usuardi prætermisus sit, Sanctus hic habetur inscriptus Martyrologiis ; MS. enim S. Adonis Martyrologium hisce eundem celebrat verbis : Viennæ Sancti Deodatus episcopi. Consonat iis Mosander, ita habens : Apud Viennam Sancti Deodati episcopi. Quæ verba repetunt, ast in Appendicem ea probatioribus Codicibus rejiciunt Rosweydy et novissime Dominicus Georgius : Usuardi autem inter Auclaria a Sollerio memorata, hodie Sanctum nostrum in hunc modum Grevenus annuntiat : Viennæ Sancti Deodati episcopi et Confessoris. His addo Florarium nostrum MS. : Viennæ Sancti Deodati episcopi. Uti et antiquum ecclesie Viennensis MS. Kalendarium : xv Octobris S. Deodati Ep. C. Quibus consonat Castellanus Sanctum nostrum circa annum 710 obisse ad marginem annotans. Ast his omnibus prolixius Saussayus, uti et Martyrologium MS. Sanctæ et antiquæ Viennensis ecclesie, a Lievræo vulgatum, quod quædam tamen castigationis indiga, ul infra videbimus, admiscet.

hac die annuntiatum Martyrologiis.

2 Saussayus quidem sequens de Sancto nostro exhibet elogium : Viennæ Sancti Theodati episcopi et Confessoris, qui Sancto Gregorio, imo Georgio, suffectus extinctum pietatis lumen novo virtutis splendore reparavit. Mira siquidem rerum caducarum despicientia, abstinencia et omni vitæ austeritate, justitiæ rigore, affectu misericordiæ, religionis studio sua ætate præpolluit. Denique omni opere dives, pastorali officio fructuose exacto, pro meritis evocatus est ad præmium. Cuius quidem Sancto præsul hujusmodi concinnari posset elogium, si modo sequentia, extinctum pietatis lumen novo virtutis splendore illustravit, Saussayus haud adjecisset ; cum enim extincti hujus luminis causa aut occasio apud ipsum reticatur, cumque non

nisi Sanctus Sancto tum temporis successerit episcopus, unde hæc ipsi elogii pars innotuerit, in ambiguo est relinquendum, aut eandem de suo adjecisse opinandum. Quæ vero de S. Deodato MS. Martyrologium tradit, hisce continentur verbis : Eodem die (præmiserat B. Philippam de Campo-Milano dictam, cujus Acta infra dabuntur) natalis S. Deodati Viennensis archiepiscopi, eximie sanctitatis viri, et abstinencia singularis. Hic Viennæ floruit regnante Theodorico Francorum rege, dum gloriosissimus pontifex Claudius Bisuntinensem regeret ecclesiam, Sanctus Audoënus Rothomagensem, Audomarus Teroanensem, Amatus Senonensem, Damianus Parisiensem, Theodorus Cantuariensem, atque Mansuetus Mediolanensem. Tandem ætate et miraculis plenus obdormivit in Domino, et cum majoribus tumultus est. Ita citatum Martyrologium Lievræi, cui et Series Sanctorum Viennensium MS., uti et Historia Antiquitatum Viennensium ab eodem Lievræo vulgata, pauculis immutatis, F concordant.

3 De cætero quod ad cultum S. Deodati ecclesiasticum spectat, quemque e citatis modo Martyrologiis vidimus, via quidquam specialim dicendum venit : a multo tempore annuum ejus memoriam celebratam fuisse, ac etiamnum celebrari constat e Breviario anno 1522 impresso, quod sequentem de Sancto nostro profert Rubricam (a) : Sancti Deodati episcopi et Confessoris. Fiat ut in communi. Oratio. Da, quæsumus, omnipotens (cujus verba porro sonant) Deus, ut beati Deodati Confessoris tui atque pontificis veneranda solemnitas et devotionem nobis augeat et salutem. Per Dominum. Assertit quidem (quod cultum ecclesiasticum egregie promovere natum est). Martyrologium MS. num. 2 citatum, præsul hunc Miraculis plenum obisse, ast specialia haud enumerat, cumque antiquiores æque ac recentiores hic sileant, quo Martyrologii dicta hac in parte stabilirem, ne minimum quidem datum fuit reperire. Unde hisce relictis, ad alia progrediamur, ac ut, cum ea quæ Sanctus hic ante episcopatum gessit, prorsus in obscuro sint,

quo et cultum ecclesiasticum Viennæ obtinet :

(a) fol. cccxxxviii verso.

quandonam

AUCTORES
M. S.

ecclesiam
hunc episco-
pus regere
eorum est

quandonam Viennensem diocesim moderari eor-
sus sit, modo inquiramus, ordo chronologicus
exigere videtur.

4 Omnes, quos quidem inspicere licuit, qui de
Viennensibus agunt præsulibus, unum penes nos
MS. si exceperis Catalogum, his Sanctum nostrum
annumerarunt: priorem hos inter locum occu-
pat Ado in eo, quod vulgatum habemus, Chronico:
verum, uti observavimus tom. VI Octob. die XIV in
Sylloge de SS. Agrato et Casturo num. 39, haud
ita clara sunt, quæ circa S. Deodati tempora in
cit. Chronico Viennensis præsul annotavit; lu-
culenter interea Sanctum nostrum sub Theodorico,
id est, hujus nominis III (quem perperam editio-
nis Parisiensis, pag. 204 Philippico imperante,
imo imperare desinente, regnum Francorum te-
nuisse asserit) diocesim Viennensem fuisse mode-
ratum scribit: Francis inquit, adhuc Theodoricus
regnabat. Deodatus Viennensis episcopus magna
parcimonie vir florebat. Subjicit his Ado, ast
ordine neutiquam chronologico, ea, quæ ad Phi-
lippici pertinent imperium, annisque, ut loco
supra citato dicimus, 711 et 712 contigerunt, ac
periodum suam his verbis claudit: Theodoricus
rex Francorum mortuus est, qui regnavit annis XIX.
Porro Theodoricum ad Philippici tempora nequa-
quam pervenisse apud historiographos in confes-
so est; obiit enim Theodoricus III, uti ad an-
num 688 §§ III et IV recte probat Pagius, nosque
infra latius dicemus, anno Christi 691, qui annus,
quod et Pagius advertit, in Chronico Hermanni
Contracti edito apud Canisium tom. III P. I Anti-
quæ Lectionis (a) his verbis: 691 apud Francos
Theodoricus rex anno regni 19 moritur, disertè
annotatur.

exeunte Theo-
doricus III re-
gno seu circa.

5 Imo vero Theodoricum ad annum 711, quo
Philippicus imperales eorsus est, haud perve-
nisse, ex ipsomet Adone conficitur: narrata
enim Theodoricus morte, agit de Anastasii imperio,
ac quibusdam interjectis, sequentia subiungit:
Drogo filius Pippini defungitur hybernali tempore
anno Incarnationis Domini DCXVIII. Adoni, teste
Pagio ad hunc annum § II, Annales Nazariani,
Tiliani, Petaviani, ac Chronicon San-Dionysia-
num concordant, uti et novissime in Arte exami-
nandi temporum notas, inque Chronologia regum
Francorum Benedictini. Hinc manifeste ordo
chronologicus, quod et aliis cespitandi ansam
præbuit, apud Adonem inversus ac turbatus ap-
paret: convenit enim inter historicos, Philippic-
um sæculo octavo ultra decennium provento
imperium adisse, ac Anastasium anno 713 in
festo Pentecostes IV Junii (vide Pagium hoc anno,
ac Benedictinos in cit. Chronologia (b) imperii
ascendisse culmen, quibus sat prope numeri mar-
ginales in Adonis Chronico signati conveniunt.
Ex his igitur consequens fit, S. Deodatum Theo-
doricus regno finiente, Francis enim adhuc Theo-
doricus regnabat, ac circa annum 690 aut sequentem
ex mente Adonis Viennensibus infulsis fuisse redi-
mitum. Fontem jam vidimus, rivulos modo, maxi-
me cum a fonte discordent, paulisper intueamur:
Boscus, quem Chenutius fere describit, in Elen-
cho historico (c) Sanctum nostrum sub Anastasio
Philippici in imperio successore, ac Theodorico,
quos synchronos facit, floruisse contendit. En
ejus verba.

annum 690,
aut sequen-
tem; exordium
quidem hoc,

6 Post eum, nempe Georgium, episcopus Vien-
nensis fuit S. Deodatus, ordine ut ad marginem
notat, XXXVIII, vir omnino abstemius, imperante
Anastasio et regnante adhuc Theodorico, Pippino
vero sub Sigeberto Austrasie rege aulae præfecto;
qui in hac præfectura successorem habuit Grimoal-

dum filium, qui in carcere sub Clodovæo defecit, D
quo tempore S. Leodegarius diversis penis ab
Ebroino affectus, ultimo decollatus est, ac Gerinus
frater ejus et alii sunt variis modis afflicti. Migravit
Idibus Octobris. Ita Boscus, sed varia hic peccata
admittens: perperam enim, ut modo vidimus,
Anastasio ac Theodorici tempora confundit: quid
vero eundem permoverit, ut hanc de Pippino
adjiceret notam chronologicam, non video; obiit
namque Pippinus Landensis Grimoaldi parens,
ac sub S. Sigeberto Major-Domus, anno 640, ut
Henschenius, Bollandum (qui eundem Pippinum
in Commentario Vitæ illius prævio XXI Februarii,
anno 646 obisse scripserat) in Eægesi tom. III
Aprilis præfixa (d) correctum cupiens, nos edo-
cet: imo Pagius (e), uti et Benedictini in cit.
Chronologia, (f) Pippinum jure, ut apud ipsos
est videre, anno 639 fatis concessisse contendunt.
Nec magis ad rem faciunt, quæ de S. Leodegario,
fratreque ejus Gerino, licet ea Theodorico reg-
nante contigerint, Boscus commemorat; siqui-
dem horum fratrum Martyrium procul dubio S.
Deodati episcopatum præcesserit: passus namque
est Gerinus, vide Vitæ Sancti Gerini Comm.
præv. § XIII numm. 197 et 198 (g), anno 676: Leo-
degarius vero diem obiit, abque Ebroino occisus
fuit anno 678, ut Comm. cit. § XVI eruditè Byeus
probat.

7 Liqueat hinc, ea, quæ Boscus attulit, ac Che-
nutius fere adoptavit, ut, quandonam Sanctus
noster floruerit, perspicimus, facem præferre
haud posse: nec Sammarthani fratres vades hic
sese præstant idoneos; licet enim notas chrono-
logicas Sancto nostro nullas adjiciant, decessorem
illius Georgium (h) anno 699 ex Adone floruisse
tradunt: huic enim Sammarthanorum opinioni
quamvis numeri marginales in Adonis Chronico
signati faveant, eandem quidem, uti et Maupe-
tuyum hujus sæculi historiographum, qui San-
ctum nostrum anno 701 Viennenses infulsis sus-
cepisse asserit, ea, quæ ex ipso Adonis textu
supra attulimus, luculenter satis convellunt.
Hinc vero conformius Lievræus, in adjiciendis
aliis notis chronologicis nec exactus nec illi-
beralis, sequentia tantum, ad Gallie reges quod
spectat, in historia Antiquitatum Viennensium
Gallicæ scribit: S. Deodatus XXXVIII Viennensis
archiepiscopus, miræ austeritatis et abstinentiæ
vir, regnante Theodorico Francorum rege. Quæ et
supra num. 2 vidimus. Consecrarium igitur ex
his fit, S. Deodatum Theodorici III regno ad
finem vergente, seu circa annum 690 aut 691, F
ut num. 3 dicimus, Viennensem ecclesiam regere
incepisse. Verum exactissime synchronus præclaris-
simis iis, a Lievræo in Martyrologio, num. 2
citato, enumeratis, præsulibus? Id paucis modo
videamus.

8 Septem horum illustrium sanctorumque Pon-
tificum Acta diversis in Opere nostro locis Majo-
res nostri Commentariis illustrarunt, ac prioris
quidem Claudii Vesuntionensis VI Junii (i), an-
num emortualem censet Henschenius 581; Coin-
tius tamen præsulis hujus obitum anno 698
(videsit eundem anno dicto) pro viribus tuetur
innectendum, quem Chiffletius in Illustrationi-
bus Claudianis, apud nos (h), ad annum usque
708 censet differendum. Audouinum autem Rotho-
magensem anno 683 cœlitum sedibus ortum
Tom. IV Augusti Cuperus (l), Audomarum Tar-
vanensem circa annum 670 Tom. III Septem-
bris die IX Stillingus, Amatium Senonensem
anno 690 Tom. IV Septembris die XIII Tredecamp-
pius (m), Damianum Papiensem anno 710 Tom. II

at minus op-
te, quidam dif-
ferendum cen-
sent.

Illustres ali-
qui præsulis
cœlitare con-
temporanei
Sancto huic,

(a) p. 258. Edit. Basnag. — (b) L'Art de vérif. les dates, t. I, p. 421. — (c) p. 44. — (d) p. vi. — (e) Ad an. 639, § xv. — (f) L'Art de vérif. les dates, t. I, p. 545. — (g) Ad diem X Octob., p. 405. —

(h) Gall. Christ. Antiq., t. I, p. 796. — (i) T. I Junii, p. 644. (k) Ibid., p. 692. — (l) Ad diem xxiv Augusti, p. 799. — (m) p. 120.

A Aprilis die XII Henschenius (a) Theodorum Cantuariensem anno 699 Tom. VI Septembris die XIX Cléus (b), Mansuetum denique Mediolanensem anno 689 Tom. III Februarii ad diem XIX Henschenius (c), asserunt. Hæc retulisse sufficiat, non enim vacat intricatas de quibusdam quæstiones penitius introspicere, nec locus hic est examinandi ea, quæ circa præsules hos, eorumque annos emortuales prolixius alibi disceptantur. Consequens ergo fit eo modo dictis, præsules hos (Claudium seculum Henschenius, ac Audomarum Stillingus) Theodorico III regnante, aut regnare desinente, munus episcopale præclare gessisse, et hinc, si non omnes episcopi episcopo nostro synchroni, atamen ab eodem haud multum florere remoti, cum Theodorico regno ad finem vergente dioecesim Viennensem susceperit S. Deodatus moderandam.

9 Præclaras inter Præsulis nostri virtutes præcipue scriptores extollunt abstinentiam ejus ac parcimoniam; Ado enim, quem plerique, qui de Viennensibus disserunt præsulibus, sequuntur, compendioso eundem hoc celebrat elogio: Deodatus magnæ parcimoniæ vir florebat. Ast enucleatus Saussayus in eo, quod num. 2 vidimus, encomio, Antistitem hunc præclarissimis virtutum gemmis asserit fuisse exornatum, illumque non tantum ab abstinentia parcimoniæ, verum et a justitia, misericordiâ, religionis studio, cunctisque virtutibus, ut verbo dicat, mirifice extollit: licet porro hæc virtutes quæque sancto præsulis dicerimus communes, hinc sane in Sancto nostro insigniter easdem illucisse, inficias ire, mens nequiquam fuit. Cætera vero, quæ S. Deodatus episcopus gessit, nos latent, ac in obscuro sunt: asserit quidem Lievraus Sancto nostro in vivis agente celebratam fuisse sub Ansberto Rothomagensis synodum, verum eidem Sanctum nostrum inter fuisse, nec ipse innuit, nec nomen illius, alia inter præsulum subscripta nomina, comparet: en verba Lievrai, quæ enumeratis supradictis episcopis, subiungit: Tum celebratum fuit Rothomagi sub S. Ansberto S. Audoëni successore concilium, cujus acta, in tenebris sunt. Verum licet Concilium istud (cujus quæ supersunt, vide apud Sirmondum (d), ac in Opere nostro Tom. II Februarii (e) sub Theodorico III celebratum fuisse, inter auctores conveniat, haud modica tamen de anno quo idem celebratum sit, inter eosdem disceptatio reperitur, ut, paucis verosimiliorem illius epocham indagantes, modo visuri sumus.

10 Henschenius die I Februarii in Commentario ad Vitam S. Sigeberti prævio § XII num. 99 synodum hanc habitam fuisse contendit anno Theodorici XIII, Christi vero 691, aut sequente: ipsum audiamus: Sedem S. Ansberti, inquit, quem S. Audoëno XXIV Augusti anni DCLXXXIX mortuo successisse diximus, celebrem facit Synodus Rothomagensis ab eo habitata, et quidem anno gloriosi regis Theodorici XIII, uti eum expriment Acta excusa, et MSS. Rothomagensia, et Fontanellensia, quibus maxime fidendum est. Annus is est Christi DCCXI, aut certe proximus DCCXII. Num. autem 100 idem Henschenius Theodoricum annis 14 regnasse, ac anno 693 obiisse contendit: hisce ad diem IX Februarii S. Ansberto sacram § III numm. 17 et 18 scribit similia; ast displicent hæc, nec immerito eruditus aliis: ac imprimis annum S. Audoëno emortuale non 689, sed 683 die XXIV Augusti, Tom. IV (f) Cuperus, Cointium Mabillonumque secutus, statuit, ac Audoëni tempora accurate

num. 31 Cointium (cui tamen Valesius, uti et Pagius ad annum 684, quo S. Audoënum obiisse contendunt, refragantur) notat indagasse. Quod modo Theodorici tempora spectat, ut jam supra vidimus, inter chronographos, contra ac Henschenius existimavit, sat convenit: audiamus hæc Byæum in Commentario de SS. Leodegario et Gerino die II Octobris § VIII num. 120 luculenter asserentem: Huic Pagii argumento, inquit, disserens de anno Dagoberti III in terris supremo, lubet sequens adjicere.

11 Petitur id a tempore, quo Theodoricus III obiit, et quo Neustriæ et Burgundiæ regnum tenuit. En illud. Obiit Theodoricus III Francorum rex anno 691, uti Pagius ad annum 688 numm. 3 et 4 luculenter ostendit, regnum autem Neustriæ et Burgundiæ tenuit annis novemdecim, ut Erchanbertus in Breviario regum Francorum ac majorum-domus, auctor de Gestis regum Francorum Erchanberto antiquior cap. XLIX, et Ado in Chronico affirmant. Adde Chronicon Hermannii Contracti num. 4 citatum. Quare cum ad annum 691, quo, ut dictum est, Theodoricus obiit, anni novemdecim, etiam incompleti tantum, quibus hunc in Neustria et Burgundiæ regnasse docuimus, reperiri nequeant, si serius quam anno 673 regnare in Neustria Theodoricus sit exorsus, consequens est, ut citius quam anno 674 in Neustria regnare inceperit. Ast quo jam Theodorici III anno Synodus Rothomagensis fuit celebrata? Ac eratne eo tempore Viennensis præsul S. Deodatus? Hæc definire, haud ita in promptu: a priori exordiamur, ac utriusque sententiæ monumenta videmus: annum Theodorici decimum tertium hæc ob rationes retinendum contendit Henschenius: annum hunc expriment S. Ansberti Acta excusa, ut modo ex Pagio videbimus. Eundem annum habent MSS. Rothomagensia, et Fontanellensia, quibus, inquit Henschenius, maxima est fidendum.

12 Modo Pagium, qui annum Theodorici decimum sextum legendum esse, evincere conatur, audiamus; sequentia hic ad annum 682 § VIII adducit: Sanctum Ansbertum, inquit, Rothomagensis episcopum inter alia celebrem reddit Synodus Rothomagensis ab eo congregata, sed ejus epocha in magnam controversiam vocata, quæ ut dirimi possit, referendi hic characteres chronologici, quibus consignatur in Vita Sancti Ansberti: sub anno Dominicæ Incarnationis DCLXXXII indict. x, qui erat annus præfati gloriosi regis Theodorici XIII et præfati venerandi præsulis pontificatus quintus. Verum prior addititius, quia hoc tempore saltem in Actis publicis, anni Incarnationis a Francis non usurpabantur, ut nunc extra controversiam est. Quare is character non ab Aigrado monacho Fontanellensi auctore illius Vitæ fere equali Sancto Ansberto notatus, sed a posterioribus intrusus. Addit Pagius. Vincentium Bellovacensem in Speculo historiali lib. XXIII cap. c pro anno XIII habere XVI, uti etiam legunt Sirmondus in Codice MS. monasterii sancti Michaëlis in mari in diocesi Abrincensi siti, et Mabillonius sæculo II Benedictino (g) exhibens Vitam sancti Ansberti cum codicibus (nota) MSS. collatam. Pergit Pagius, ac qua ratione, conjectura ut videtur, loco numeri XVI irrepserit XIII, indicare conatur: Librarius, inquit, cum detrita essent in infirma parte lineamenta numeri V, loco XVI legit XIII, qui error non raro occurrit. Quare cum annus XVI Theodorici anno DCLXXXVII inchoatus fuerit, primusque Ansberti proficiscatur ab anno DCLXXXIV, quo sancto Audoëno successit, Synodus

ACTORUM
M. S.

epocha inda-
gatur,

E

quodque illius
episcopatum

F

qui concilio
Rothomagen-
si, cujus vero-
similior

(a) p. 91. — (b) p. 33. — (c) p. 153. — (d) Conc. Gall. t. I. p. 309. — (e) Ad diem IX Febr., p. 532, n. 26. — (f) p. 799. — (g)

Act. SS. Ord. Bened., t. II, p. 1043.

accrora
M. S.

Rothomagensis anno sexcentesimo octogesimo octavo, aut octogesimo nono omnino celebrata, curren-
te scilicet Indictione i vel ii, ideoque Indictio x non minus in Vitam S. Ansberti infarta.

præcessisse vi-
detur,

13 *Liquet hinc, haud levia pro sua quempe opinione adferre fundamenta, cur autem Pagiana chronotaxim distribuendi ratio mihi vero appareat similior, faciunt sequentia: imprimis Theodorici III annos, ut supra vidimus, nequaquam est assecutus Henschenius, ac Audoëni obitum, teste Cupero, auctoribusque ab eo citatis, plus justo, sexennio nempe secundum Cointium, aut quinquennio si Valesium, Pagiumque sequamur, distulit; hinc et Synodum, quam anno episcopatus sui quinto celebrasse S. Ansbertum Aigradus illius Biographus, quod Henschenius intactum præterit, diserte affirmat, differre debuit. Quod modo ad MSS. Rothomagensia Fontanellenstiaque spectat, quamvis ea majoris momenti esse inficias non eam, sunt fortasse imperiti amanuensis vitio, uti Pagius asserit, depravata, quod eo lubentius conjicio, quo, hisce MSS. non obstantibus, a Sirmondo, Mabillonio, Pagioque MS. S. Michaëlis, aliisque, quæ Mabillonio præluce-
runt, MSS. palmam deferri videam, imo cum, uti hodie inter chronographos convenit, Theodorici anno 673 regnare sit exorsus, huic anno si tredecim adjiciamus, Concilium anno 686, aut 687, cum mensis anni sive XIII, sive XVI, quo celebratum fuit Concilium, haud exprimat, quorum neuter cum quinto S. Ansberti coincidit, non vero 691 aut 692 fuisset celebratum.*

haud inter-
fuit:

14 *Ex his porro consecrarium fit Concilium Rothomagense anno Theodorici XVI, ac Christi 688, aut 689, uti Pagius sentit, verosimilius habitum fuisse, cui proximè Bouquetus (a), ac supra laudati Benedictini in Chronologia Conciliorum accedunt, Conciliumque, de quo agimus, anno 689 celebratum fuisse statuunt. Hinc ulterius sequitur pro certo definiri haud posse, num hujuscæ Concilii tempore cathedram Viennensem Sanctus noster fuerit episcopus moderatus; licet enim liquido satis eundem sub Theodorici regni finem Antistitem creatum fuisse, supra ostendimus, num tamen triennio, quadrienniove Theodorici obitum Episcopus prævenit, unde probem, candide fateor, non habeo: imo Concilium Rothomagense, licet id clare confici haud possit, verius equidem S. Deodati præsulatum videtur præcessisse: multiplicatus enim hocce tempore antistitem Viennensium numerus (vide, quæ ea de re die præcedente in Comm. de SS. Agrato et Casturo § III num. 37 diximus) exigit, ut circa Theodorici regni finem ac circa annum 691, aut ad summum 690 S. Deodati in episcopatu primordia collocentur. Cætera porro, quæ S. Deodatus, ut num. 9 dixi, in episcopatu gessit, cum nos lateant, ad designandum, quoad propius fieri poterit, emortuale præsulis hujus tempus, me transfero.*

obit Sanctus
hæc, celestique

15 *Quædam modo huc pertinentia in Commentario de SS. Agrato et Casturo § III numm. 39 et 40 prælibavimus, ac præsulis nostri obitum ab anno 707 haud multum diximus segregandum: cum enim Adonis Chronicon circa annum 708 Blidramnum (quem tamen sæculo præcedente floruisse loco citato num. 36 docuimus, ac tempora eidem ab Adone assignata S. Agrato convenire opinati sumus) Viennenses infulas gessisse asserat, consequens fit, ex mente Adonis S. Deodatum ante annum 708 Viennensem cathedram successori, quisquis ille fuerit, reliquisse. [Ætatem nempe Blidramni incertam facit charta Theodo-*

(a) Recueil des Hist. de Fr., t. III, p. 648. — (b) p. 490. — (c) Apud Pertz Monum. Germ., t. II, p. 548. — (d) Rec. des Hist. de

rici III Neustriæ et Burgundiæ regis, data medio mense Septembri anni v regni ejus, seu, ut interpretantur, æræ vulgaris anni 677. (Cfr. Pagium Crit. Baron. ad hunc annum § VIII.) In illa autem Charta citantur tamquam Metropolitanæ, Genesius Lugdunensis, Blidramnus Viennensis, Landeberchtus Senonensis, Ternisius seu Ternasius Vesontionensis, et Chadunus incertæ sedis, (forsitan Aqueus aut Arelatensis) episcopi. Siquidem sua staret diplomati fides, procul dubio Blidramnus Sancto nostro Deodato esset præponendus. Hanc chartam a Mabillonio De re Diplom. Lib. VI § X citatam impugnat Barth. Germonius noster, atque hunc confutat Justus Fontanus Vind. Antiq. Diplom. (b) Certe si limpidiior esset Adoniana Chronologia, esset quo validissime oppugnaretur citatum diploma: sed ut nunc sunt res, via decerni potest, utrius fides præferenda sit. En verba Adonis, parum licet chronologica: Blidramnus, inquit (c), Viennensis ecclesiæ episcopus. Leutbrandus rex Longobardorum donationem patrimonii Alpium Cottiarum, quam Heribertus rex fecerat, sec ille repetierat, ammonitione venerabilis Papæ Gregorii confirmavit. Drogo filius Pippini defungitur hybernali tempore anno Incarnationis Domini DCCVII. Patet hic S. Deodati successorem anno 708, quo diserte Ado Drogonem Pippini filium, cui Chronicon Floriacense apud Bouquetum (d), Lemovicense ibidem (e), uti et Pagius, ac ab eo citati Annales consentiunt, ex hac vita migrasse annotavit, ad Viennensem sedem jam tum fuisse evectum. Nec obstant ea, quæ de Leutbrando in Adonis Chronico mortem Drogonis antecedunt, siquidem hæc diu hisce temporibus sint posteriora. Haribertus enim Longobardorum rex anno 707, testibus Hermanno Contracto ac Pagio donationem hanc perfecit.

16 *En ad annum 704 § II Pagii verba. Alpes Cottiae, de quibus hoc anno Baronius, anno septingentesimo septimo ecclesiæ Romanæ donatæ, ut habet Hermannus Contractus in Chronico juxta editionem Canisianam (f). Anno DCCVII, verba sunt Chronici, hoc tempore Haribertus rex Longobardorum possessionem Alpium Cottiarum, dudum a Longobardis captam atque detentam, per privilegium aureis litteris scriptum S. Petro, Joannique Papæ reddidit. Imo Leutbrandus, seu ut alii Luitprandus ipse, non nisi anno 712, (vide Pagium dicto anno § VIII) Longobardorum regnum obtinuit, civitatesque, quas ipse ante biennium abstulerat, anno 742, uti ex Anastasio ad annum 741 § X Pagius ostendit, Zachariæ, Gregorii III successori, restituit, ut hinc ea vel vero minus videantur conformia, vel si de quatuor illis a Luitprando restitutis intelligenda veniant civitatibus, debito nequaquam sint ordine annotata. Agebat igitur in cathedra Viennensi Sancti nostri successor anno 708, verum utrum eo, an uno ex proximè antecedentibus annis S. Deodatus de corporis ergastulo evolarit in cælum, ex Adone dilucide non apparet, vehementer licet impellar, ut eundem anno præcedente seu 707, quo S. Agrati exordium collocavimus, in visis agere, idque hodierna die, uti inter omnes convenit, suspicer desisse.*

17 *Licet enim S. Deodatum anno 707 obiisse, ex Adonis Chronico manifeste probari haud valeat, eundem tamen ultra decimam quintam mensis Octobris diem haud superfuisse, sat vero videtur conforme: Drogo enim, quem Ado hiemali tempore anno 708 obiisse annotat, in Annalibus Petavianis, ac brevi quodam Chronico illis confidimus, verno tempore obiis-*

Fr., t. III, p. 548. — (e) Ibid., p. 546. — (f) Antiq. Lect., t. III, part. I, p. 259. Edit. Basnaq.

se

A se dicitur: Anno DCVIII. (verba sunt Annalium apud Bouquetum (a)) quando Drogo mortuus fuit verno tempore. Chronicon autem hisce conforme ibidem (b) hæc habet: DCVIII quando Drogo mortuus fuit in vernale tempore. Patet hinc Adonis verba de ineuntis anni 708 hiemali tempore esse accipienda, ad cuius anni mensem Octobris Sanctum nostrum non pervenisse, cum nec ipse Drogo perverit, efficitur consecrarium. Plus justo ergo Castellanus in suo Martyrologio Universali

Sancti nostri obitum cum eundem circa 710 collocet, convincitur distulisse. Licet ergo nec ipse, quo determinato anno Sanctus hic Præsul e vivis excesserit, ac celestia tabernacula sancta illius anima bonis operibus præfulgens, omnigenisque virtutibus ornata subintravit, definire valeam, eundem tamen antistitem non ultra annum 707 inter mortales fuisse, sat vero, ut ex dictis patet, videtur conforme.

AUCTOR
M. S.

(a) Rec. des Hist., de Fr., t. II. p. 641. — (b) Ibid., p. 644.

DE S. THECLA VIRGINE ET ABBATISSA

B KITZINGÆ AD MOENUM IN FRANCONIA E

SYLLOGE.

C. G.

De Cultu et Gestis.

CIRCA FINEM
SÆC. VIII.
Sancta in re-
centioribus
Fastis

A d varios dies S. Theclam, quæ sæculo VIII a S. Bonifacio Germanorum Apostolo cum aliis quibusdam religiosis feminis ex Anglia in Germaniam evocata, Kitzingensi et Ochsenfurtensi in Franconia monasteriis abbatissa præfuit, et ibidem Sancto fine quievit, certatim Martyrologi, sed non valde antiqui, celebrant; in primis Ferrarius in Catalogo Generali Sanctorum ad XXVII Septembris ita breviter habet: In Germania S. Theclæ virginis et abbatissæ. Ad diem proxime sequentem, seu XXVIII ejusdem mensis memoratur Sancta; sed non recte, ut in Prætermissis ibidem jam dictum est, Britannicæ adscribitur, ab auctore Florarii nostri MS., a Greveno in Usuardi apud Sollerium Auctariis et a Canisio in Martyrologio Germanico, in quo postremo ita legitur: Item in Anglia S. Theclæ abbatissæ, quæ memorata S. Liobæ fuit consanguinea: at vero ad hunc XV Octobris diem eadem Sancta Ordinis Benedictini abbatissa inscripta est tam Fastis Benedictinis a Wione, Menardo et Bucelino concinnatis, quam Anglicano Martyrologio, in quo a Wilsono exornatur elogio in hunc sensum concepto: Eodem die Ochsnofurti (Ochsenfurti) in Superiori Germania deposito S. Theclæ virginis et abbatissæ, quæ nativitate Angla, et ex monasterio Winburnensi in Dorcestriæ comitatu invitata in Germaniam a S. Bonifacio episcopo Moguntino simul cum S. Lioba et S. Agatha (Agatham hanc non Anglam sed Germanam potius fuisse ostendit Perierus tom. VII Septembris (a)) illic instituta fuit abbatissa Ochsnofurtensis religiosarum virginum asceterii, quod dictus S. Bonifacius nuperrime exstruxerat, ubi in magna Sanctimonia et vitæ sanctitate felices suos dies terminavit circa annum Christi 750. An hic Martyrologus bene tempus, quo Sancta obierit, determinarit, judicabit lector ex dicendis.

2 Quæ Ferrarium aliosque laudatos martyrolo-

gos, ut ad dictum XXVII aut XXVIII Septembris diem Sanctæ memoriam consignarent, impulerit ratio, compertum non habeo: dilata vero fuit a Majoribus nostris in hunc diem, quo et Martyrologio Romano a Baronio inserta est his verbis: In Germania S. Theclæ abbatissæ, et etiamnum a Benedictini instituti alumnis per Germaniam officio ecclesiastico colitur, ut disco ex Ignatio Gropp ejusdem instituti religioso et bibliothecæ in monasterio S. Stephani Herbipoli præfecto, cui Tom. IV Collectionis Novissimæ scriptorum et rerum Wirceburgensium, anno 1750 editæ (b), signari ait ejusdem Sanctæ Festum in Breviario Benedictino XV Octob.; quali autem ritu ibidem S. Theclæ colatur, defectum Breviarii a Groppio citati, dicendo non sum. [In Breviario quidem monastico Benedictino, typis monasterii B. V. Mariæ Einsidensis anno 1756 excuso, præter festum principale S. Teresiæ habetur ritu simplici memoria SS. Brunonis Episc. et Mart. ac Theclæ Virg.; atque ibidem legitur oratio utrique communis.] Habeo etiam præ oculis Breviarium anno 1607 pro religiosis Benedictinis, in Portugallia constitutis, Conimbricæ impressum, in quo ad eundem XV Octobris diem in primis vespere habetur Commemoratio de S. nostra Theclæ per orationem exaudi nos Deus de Communi Virginum, et in Matutino post primam lectionem, quæ est de S. Brunone episc. et Mart. leguntur de eadem reliquæ duæ lectiones, depromptæ ex Vita S. Bonifacii, ab Othlono monacho Fuldensi sæculo XII exarata, a Baronio etiam hodie in Annotatis laudata, in qua apud Mabilionium part. II sec. III Benedict. diversæ utriusque sexus personæ, quæ S. Bonifacio in subdendis fidei jugo Germaniæ populis collaborarunt, referuntur hoc modo: Prædicans ergo et baptisans S. præsul Bonifacius in Turingorum et Hessorum regionibus perspexit mes-

memorata, hodie ecclesiastico cultu,

(a) Ad diem XXVII Sept., p. 753, n. 53. — (b) p. 194.

sem